

להמריכו את הלב

גליון מז • ברשת שופטים תשפ"ד

מאוצר שיחותיו ומכתביו של הגאון הצדיק רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

ניצוצי חיזוק ואמונה

מנוח הכרשה

פתגמים קדישין ומרגינתין טבין שנשמעו
מפי"ק הגה"צ מורינו שליט"א
בשעה של קודרת רוח ובשבילי דאורחא

דרך הלב

מורינו שליט"א אמר: בספר 'ליקוטי תורה' לבעל התניא מביא, שכאשר הולכים למלחמה נאמר שלא ייראו ולא יפחדו, ומבאר שם מה הכוונה שלא ייראו ולא יפחד, והרי הוא מצות לא תעשה שבתורה, ומביא שם מהרמב"ם, שלא יכניס במחשבתו אימה ופחד, כי ללב אין נכנס דבר שלא חשבו עליו, כי אין הרגש בלב על דבר שלא חושבים עליו. והיינו אם לא תחשוב ממילא לא יכנס ללב ותקיים את מצוות ה' לא יירא ולא לפחד.

"והאלקים עשה את האדם ישר" - שהאדם לא יחשוב, וממילא גם לא ירא, ואם רק חושבים מיד נכנס פחד ללב, וה' ירחם מה היא התוצאה מזה. והרמב"ן כותב על הפסוק **"איש הירא ורך הלבב"** שלא חסר לו באמונה ובטחון, אלא יש רכי הלב, שזה אחד מפגעי הנפש, והאמת שאין האשמה בו, כי יש לו בטחון ויש לו אמונה, ורק שלבו רך מפחד. וכמוכן שאנו יותר מרכי הלב של הרמב"ן.

(הכנה לפורים בערך שנות תשס"ה לפ"ק)

זדה תבלי

מורינו שליט"א התחיל: בפרשתינו איתא הציווי השם (יח יג) **"תמים תהיה עם ה' אלקיך"**, ופרש"י, התהלך עמו בתמימות, ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות, אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות, ואז תהיה עמו ולחלקו. ע"כ. הנה במידת התמימות יש בזה כמה וכמה ענינים, ואחד מהם הוא להיות עבד נאמן להבורא ית"ש בכל עת ובכל זמן, אף בזמנים שאין לאדם שום הרגשה ומוחו מבובל באעפ"כ לא יסוג אחור מקבלת עול מלכות שמים, וימשיך בסור מרע ועשה טוב כפי אפשרותו במקומו שעתו וענינו.

(צפרא דשבתא שופטים תשע"ג לפ"ק)

נועם התפילה

קדושה גורם לנועם התפילה

רביה"ק מדבר מענין נוראות ענין התפילה בליקוטי מוהר"ן (תנינא) תורה פ"ג, והיוצא מדבריו הקדושים הוא שכמו שתפילה גורם לקדושה, כך הקדושה גורם לנועם בתפילה; קדושה הוא הגורם שהתפילה תהיה בנועם בבחינת מין מתוקין, והצדיק אשר נמצא בדרגה גבוהה של קדושה עילאה וקדושת הברית, מאיר אצלו "תלת גוונין דקשת", שהם השלשה גוונין של השגות של השלשה אבות!

ורביה"ק מבאר שם שאז יכול הצדיק להוציא את הח"י ברכאן דצלותא שהם תלת ויין [3X6 = 18] תלת חיצין, שזה משיג ומגיע למקומות רמים ונשגבים כאלו למעלה מהשגתנו, ולכן הם מכונים בשם חיצים, כי הם מגיעים ומשיגים למרחוק.

וכמו שאלו השלשה תפילות שביום הם כנגד שלשה אבות אברהם יצחק ויעקב, כך כל תפילה ותפילה כלולה מכל השלשה אבות, וזהו הסוד של ח"י ברכות, כי שמירת הברית נקרא בשם ח"י עלמין, אשר על כן ישנם ח"י ברכות, אשר עתה יכול הצדיק להוציאם. ורואים שרביה"ק מדבר שם מענין שהתפילה שהוא בחינת "משיח", וכמבואר שם שזה מרומז בחיבות של "משיח", ובתיקוני זוהר (תיקון ה' דף כ' ע"א) איתא שסתם שיחה אינה אלא תפילה.

האמת הוא שדיבור שהוא לא לצורך אינו דיבור כלל! ולעומת זה דיבור שהוא לפני הקב"ה, זהו הנקרא דיבור! על כל פנים למעשה בתורתנו הקדושים של רביה"ק רואים על איזה תפילה מדבר רביה"ק, תפילה של צדיקי הדורות אשר היא שגבה עד מאוד.

תפילה להשי"ת בכל מצב

וכאמור שהצדיק שהוא אחיד לעילא ולתתא ומדבר לכלל ישראל ואומר "כמו שאתה נראה ואיך שאתה נראה, הכל תלוי בתפילה, ועל כן אל תעזוב את התפילה בשום אופן בעולם! ואפילו כאשר אינך בהתעוררות - עשה את עצמך כמתפלל בשמחה והתלהבות! העיקר הוא שתתפלל, העמד עצמך

לתפילה והכון עצמך כאילו אתה עומד ומתפלל בהתעוררות! ואפילו אם התפילה אינה עריבה ומתוקה לך, עדיין כשאתה עומד ומתפלל יהיה איך שיהיה, הרי אתה מדבר דיבורים לפני השי"ת, אשר הם יקרי ערך עד מאוד!

ע"י התפילה יכולים לשנות את הטבע

רביה"ק אומר בתורה מ"ח שהדיבורים של התפילה הן המה **"דבר ה"** כמו שכתוב (ישעיה נא, טז) **"ואַשְׁמֵי דְבָרֵי בְפִיךָ"**, ולכן יכולים להנהיג ולשנות את כל הבריאה על ידי תפילה, כי הוא "דבר ה", והרי **"בְּדָבַר ה'** שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ" (תהלים לג, ו), וכיון שתפילה הוא דבר ה' יכולים להנהיג כל הבריאה כל ידה.

ומוטל עלינו לדעת כל זאת כאשר אנו עומדים להתפלל, **כדי להתלהב על ידי זה בראותינו גודל כוח ומעלת התפילה!** [ואם כי בדברי רביה"ק שם ניתן לפרש גם דקאי על מה שהאדם משיח את ליבו לפני השי"ת, ולפעמים נתלהב האדם עד מאוד ומדברים דיבורים מתוקים ונפלאים להשי"ת בדביקות ובאמונה].

בין לבין אתה מדבר דיבורי תפילה קדושים

ורביה"ק אף נותן עצה טובה בכלל כיצד צריך האדם לשיית עצות בנפשו לא לעזוב את התפילה, והוא שיעשה את עצמו כמתפלל בהתלהבות, **עשה את עצמך כמתלהב מהתפילה עד שאכן תשיג ותגיע להתלהבות הזו, אך בין לבין הרי אתה מדבר דיבורים קדושים!** דיבורים שאנשי כנסת הגדולה תיקנו לנו! והרי אנשי אמונה אנו ואנו מאמינים שכל אלו דיבורי התפילה הם דבר ה'! ולכן צריך כל דיבור ודיבור להיות חביב עלינו עד מאוד!

ואף אם אני עושה את עצמי כמתלהב, ואף אם איני מתלהב עדיין בתפילה, אני מתפלל ומקווה שיהיה לי התלהבות, ובנתיים אני עומד ומתפלל ומדבר דיבורים קדושים! דיבורים שניתנו לנו מסיני, הרי כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש ניתן מסיני, והוא מסיני ממש עם השראת השכינה, וכיון שהדיבור

המשך בעמוד ב

כמו שאתה נראה ואיך שאתה נראה, הכל תלוי בתפילה, ועל כן אל תעזוב את התפילה בשום אופן בעולם! ואפילו כאשר אינך בהתעוררות - עשה את עצמך כמתפלל בשמחה והתלהבות!

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א
לאור הזמן והפרשה

מזונא דנשמתא

ב"ה אור ליום ב' י"ז אדר א' תש"ל פעה"ק תובב"א

הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין בצדקת הצדיק (עמוד קפב) מקדיש פרק שלם על היסוד הזה 'שעל ידי התורה קוראין וצועקין להש"ת'. אחד מפלפוליו בזה הוא שמביא ראי נפלאה על זה מגמ' ברכות (ג' ע"ב), שם איתא: ודוד בחצות הוי קאי? מאורתא הוי קאי, שנאמר "קדמתי בנשף ואשועה" (תהלים קיט, קמז), ואחד מהתירוצים של הגמרא שם הוא, שעד חצות היה עוסק בתורה, ומחצות ואילך בשירות ותשבחות. ומקשה שם בגמרא, והלא כתיב קדמתי בנשף ואשועה' (מלשון שוועה וזעקה), ואיך מפרשת הגמ' שהיה עוסק בתורה (וכדומה לי שבהעלם גם אנכי הרגשתי בקושיא זו בעת הלימוד), ומביא ר' צדוק ראי מזה שגם הלימוד היה אצל דוד בבחינה של "אשועה", כלומר שע"י קרא וזעק אל הש"ת.

ונפל עכשיו בדעתי, כי הלא רבינו מביא שם בסי' נ"ו את הפסוק הנאמר במלך 'והייתה עמו וקרא בו כל ימי חייו' (דברים יז, ט) עיי"ש.

וברור לי שיסוד הדבר ידע רבי צדוק ז"ע מדברי רבינו ז"ל, כי ידוע מספרי רבינו הק' היו מונחים תמיד על שלחנו, ובהרבה מדבריו הק' מורגש שהוציא אותם מספריו רבינו ומהרנ"ת כידוע, ושמעתי מאחד שהיו כאלה שהוציאו את המ"מ מספריו שהיה מצוין שם ספרי רבינו הק'. ויתכן שבעצמו העלים מפניהם. ושמעתי שבספרי רבינו הק' שהיו לו, היו כל הגליונות מלאים בחידושים. וידוע שהק' רבי צדוק לא היה נושא פנים בטבעו.

היוצא מדברינו: הנה חז"ל אמרו (ב"ב נח ע"א): בראש כל אסון - אנא חמר [בראש כל הרפואות - אני יין] באתר דלית חמר - תמן מתבעו סמנים [במקום שאין יין - שם מחפשים רפואות]. ומפרש ע"ז הגר"א מוילנא ז"ע: בראש כל הרפואות אני מיינען תורה שעליה נאמר [וחפך כ"ין הטוב] (שה"ש ג, י) וכן במקום שאין שם תורה - שם מבקשים עצות נגד היצר הרע. וכמו שאין אדם יכול להלחם עם שונאו בשעה שהוא מעונה ממזונא דגופא - כן ממש לא יכול האדם להלחם עם יצרו הרע הרוצה לאבדו משני עולמות אם הוא מעונה ממזונא דנשמתא, מתורתנו הק'.

וצריכים להאמין ולדעת בפשטות, שפרש חומש ורש"י זה מזונא דנשמתא. וכן סוגיא בגמרא, וכן תוספות וכדומה. והגם שלבנו מטומטם, ואין זה חידוש בשעה שמלאה הארץ זימה, והעצה היא להרבות בתורה, כי התורה מזככת. כי הגמרא אומרת (ברכות ה ע"א) העוסק בתורה יסורין בדלים ממנו עיי"ש. ומזה מובן שגם אמנם יש תועלת של יסורין שממרקין עוונותיו של אדם - אבל לימוד התורה מזככת את הגוף, וחוסכין עיי"ז את המירוק ע"י יסורין.

עכשיו נזכרתי שגמרא מפורשת היא (סנהדרין צט ע"ב): אמר רבא, כולהו גופי דרופתקי ניהו [כל הגופים לעמל נבראן] טובי לדוכי [אשרי הזוכה] דהוי דרופתקי דאורייתא [שעמלו בתורה], עיי"ש. ושם מביאה הגמרא את הפסוק (איוב ה, ז) 'כי אדם לעמל יולד'. וראיתי עכשיו שסיפא דהאי קרא הוא 'ובני רשף יגביהו עוף' שמוזה גופא למדים יסורין בדילין מיניה, כי התורה מזככת במקום יסורין, ואשרי מי שעמלו בתורה, ומרבה תורה מרבה חיים (אבות פ"ב, משנה ז).

אמרתי פעם, שמה שראה רבי עקיבא את האבן שניקב ע"י המים, ומזה עשה ק"ו שהתורה תנקב את לבו להש"ת - לא היה זה בדרך של 'התעוררות', כי מובן שמתחילה כבר רצה להתקרב להש"ת, אלא שהתייאש בזה שלא יוכל להסיר את טמטום לבו לב האבן, ואז אדרבה, ע"י שראה שהמים ניקבו את האבן קיבל 'התחזקות' - שא"כ בודאי תוכל התורה הקדושה לנקוב את אבן לבו שיתעורר להש"ת. כי יש מקום להתעורר להש"ת מכל תיבה של התורה הקדושה, וזו היתה התחזקות גדולה עבורו לקבל על עצמו עול תורה.

ומובא ממהרנ"ת ביאר על המאמר "טוב מעט בכונה מהרבות שלא בכונה" - היינו שהמרבה שלא בכונה יוצא מעט בכונה.

יעקב מאיר

שאלה: רציתי מאד ליכנס בעבודת ה' ולידבק אליו יתברך בכל עת וזמן, על איזה נקודה ראוי להתמסר בתחילה?

תשובה: האמונה הקדושה! ובפרט אמונה בהשגחה פרטית עד אין קץ ואין תכלית! ולא רק על דברים גשמיים פשוטים וגלויים, כי אם גם על גנזי נסתרות המח והלב והנפש, להמליכו ולייחדו! להכיר ולדעת שאין שום דבר ואין שום מושג יוצא מהשגחתו יתברך!.

מעשיות ועבודות מחכימות מאוצרו של מורינו הגה"צ שליט"א מסודר על פי נושאים

פניני הסיפור

כחד מיתה ממש...

כי זאת היא חכמה דקדושה, ובעובדא דידן, החכמה דקדושה מלבד מה שהיא מצוה בפועל "לא תקום ולא תטור" וחז"ל מאריכים בזה טובא, בגנות הכעס, והגאווה, בגנות צרות העין, ומאריכים במעלת שמירת הדיבור, וממעלת טוב עין, הרי שעצם התורה בעצמה, כל פסוק חומש, כל דף גמרא הם מלאים טוב, מלאים מידות טובות. היינו למידות רעות אין שום שייכות לחכמה דקדושה, חלק המידות רעות שבאדם הוא אך ורק מצד שיש בו שכל דסטרא אחרא, שבו נתפסות ונאחזות המידות הרעות, קנאה, כבוד, נקמה, ולא בנשמה ושכל דקדושה שבו.

מובא על רבינו סעדיה גאון, שסבל רדיפות קשות ואיומות מנשיא אחד מבני דורו, שהיה מיצר לו מאד עד לבלתי נשוא, ורבי סעדיה גאון נאלץ להסתר מפניו שבע שנים תמימות מפחד מיתה ממש רח"ל, ולאחר פטירתו של הנשיא ההוא, כשיצא רבי סעדיה ממקום מסתורו וחזר לביתו, אז חזר אף להנהיג את ישיבתו ברמה בבבל, דאג רבי סעדיה הרבה לטובת נכדו של אותו רודף שביקש את נפשו, והראה לו חביבות יתירה בלב ונפש (עיי' בספר יוחסין מאמר ב', ומובא בסדר הדורות ד"א תרפ"ז).

המשך מעמוד א'

הוא דבר ה' עלינו לחבב את הדיבורים עצמם. ממילא בעמדינו להתפלל יש לנו העצה להוליד ההתלהבות, ובנוסף לזה יש לנו הידיעה שבכל אופן אנו מתפללים!

האחרונים וראו שצריך לתקן עוד תפילות, או שאז היו עבודות אחרות אשר השלימו מה שהיו צריכים להשלים, אך אי"כ עקב ירידת הדורות היו צריכים להשלימם ע"י הוספת תפילות, אך עצם התפילה הרי היא ברוח הקודש, כל נוסח התפילה עם ההשלמות אשר עליה נאמרו ברוח הקודש, והרי כולם נחשבים כאילו תיקונוהו אנשי כנסת הגדולה.

כשהשונא הוא רחוק, הוא אינו יכול לי, ואני איני יכול לו. אמנם כעת שהשונא הוא קרוב, אנו כסכנה ולעומת זה גם אנו יוכלים לפגוע בו על המקום.

ניצוץ אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

יוצא לאור
על ידי